

Com l'isard en caure

Volte el Penyagolosa pel pas del Portellàs. He volgut iniciar l'any nou ascendint al pic, en un passeig que té un dring simbòlic. De seguida hi trobe dificultats: la neu s'ha gelat i els vessants esvaren molt. No hi ha manera de fer un pas sense pensar que aquell inici d'any pot acabar amb una cama trencada, o amb un bac estrepitós. I, tanmateix, continue a poc a poc, i al fons de la vall hi apareix el mas de Sanaüja, il·luminat per una llum daurada, i un poc més enllà la massada imponent de Gargant. Hi ha el risc de caure, però el matí és clar, les boires es desfan amb vaporositats que s'emporta el vent del nord i el paisatge s'obri als ulls, omplint l'escenari d'imatges i mots, d'evocacions d'uns altres camins i d'uns altres bons moments viscuts en aquell massís.

A més a més, el pas del Portellàs és la senda menys transitada, i aquell matí de ressaca generalitzada no hi ha ni una ànima. La neu deixa pas a un roquerar, pel qual baixo deixant-me caure, com si fera surf entre les onades de tots aquells bocins de roca que el glaç ha anat a poc a poc esmicolant. Una mena de platja de còdols d'alta muntanya, on l'erosió implacable ha creat aquella tartera que s'allarga uns 200 metres en un pendent que no cal mirar gaire. Sota els cingles, recupere el pas, però ara el desnivell és més gran, i la caiguda podria tenir unes pitjors conseqüències. En aquell vessant de solana ja no hi queden quasi pins, alguna sabina negra intenta arrelar en les parets de la muntanya, d'aquell imponent cingle daurat recorregut per una banda rogenca. El silenci és intens, i redossat contra el vent mire el nou paisatge, amb Vilafermosa allà baix, i amb el masos que

Martí Domínguez

JOSE LUIS INIESTA

s'estenen com puntes de color carmesí. "Abans vivia més gent als masos que al poble, xiquet" m'ha dit poc abans Tomàs, originari del mas de Montsó. I intente imaginar com devia ser llavors la vida en aquells indrets, com s'ho devien fer per resistir el fred i la neu, com ara en aquell mas del Renovell, als peus del Penyagolosa, encastat entre precipicis i barrancs.

De sobte, a la senda, apareix un grupet de cabres ibèriques. Són en una zona assolellada, remenant uns quants brins d'una vegetació impossible. El mascle, amb el banyam imponent, em fita un moment, com valorant el perill de la meua presència. El pas és estret, i jo avance penosament, agafant-me ça i lla, amb por de perdre peu. Amb una agilitat formidable, el mascle fa un bot i es llança al buit, i de seguida és seguit per la resta del grup. Recorde el potent vers de Josep Carner: "Al cel aixeques, com l'isard en caure,/ ulls plens d'una infinita llibertat", i no puc deixar de somriure'm de la facilitat amb què aquelles cabres saltironegen entre els penyals, i del contrast entre la inseguretat amb què avance –malgrat tanta bota de muntanya– i l'elegància amb què aquelles cabres han desaparegut per la crebada.

Continue, ara un peu ara un altre, fins arribar a la nevera, i fins a entreveure, entre el boscam de pi roig, les teulades del mas de la Cambreta. És a dir, l'inici del camí ferm, de bon calçigar.

I mentre torne a poc a poc, i m'endinse per l'esponerós bosc de la Banyadera, note al cos la tibantor del bon exercici. Camine amb els ulls plens, plens del paisatge, de la muntanya i de les boires, i d'una infinita llibertat. Com l'isard en caure.

Bon any, amics.